

ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРОСТОРОВЕ РОЗПЛАНУВАННЯ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто об'єкти просторового розпланування, визначено їх місце у функціонально-планувальній структурі населених пунктів, встановлено послідовність створення композиційної цілісності територіального розпланування.

Ключові слова: населений пункт, просторове планування, зонування території, функціональність, забудова, земельні ресурси, планувальна структура, благоустрій.

Abstract

The objects of simple planning are considered, their place in functional and planning structures of settlements is determined, an additional possibility of creating the composite integrity of territorial planning is established.

Keywords: settlement, spatial planning, zoning of territory, functionality, building, land resources, planning structure, improvement.

Вступ

В процесі складання проекту розпланування і забудови території населеного пункту обов'язково потрібно керуватися архітектурно-планувальною та об'ємно-просторовою композицією і її компонентами, тобто зв'язком за певними закономірностями окремих елементів в єдине гармонійне ціле.

Метою розпланування території у містобудівному сенсі є забезпечення просторових умов для розвитку виробництва, архітектурно-просторової композиції, збереження та покращення навколишнього середовища, збереження пам'яток матеріальної культури при умові ефективного використання природних, економічних та трудових засобів та ресурсів.

Основна частина

В проекті розпланування і забудови населених пунктів об'єднаних територіальних громад архітектурно-планувальна композиція виражається взаємоузгодженим розміщенням відносно один до другого його основних елементів (частин): жилих кварталів, громадського центру, вулиць, зони відпочинку, установ та закладів сакрального та культурно-побутового призначення.

Головним об'єктом просторового планування є території адміністративно-територіальних одиниць та їх частин, в тому числі населені пункти. Їх функціонально-планувальна структура, тобто просторова модель пов'язаних між собою територій, призначених для розташування різних видів соціальної, виробничої, комунікаційної діяльності, рекреаційного та ландшафтної комплексу розподіляється на адміністративно-територіальні одиниці, об'єднані територіальні громади та населені пункти, які слід проектувати як елементи єдиної системи розселення України з урахуванням адміністративно-територіального устрою, стану соціально-економічного розвитку, фізико-географічного та архітектурно-будівельного, кліматичного районування [1].

В процесі просторового планування території на місцевому рівні визначаються сельбищна, виробнича, рекреаційна та ландшафтна, у межах яких окремі земельні ділянки мають бути планувально об'єднані у такі функціональні зони:

- житлової та громадської забудови, яка складається з прибудинкових територій багатоквартирних будинків, земельних ділянок садибних будинків, гуртожитків а також земельних ділянок, на яких розташовуються заклади дошкільної освіти, загальної середньої освіти, заклади охорони здоров'я, соціального захисту, культури та мистецтва, фізкультурно-оздоровчі і спортивні споруди, громадських та релігійних організацій;

- виробничої забудови, на якій розташовані підприємства промисловості, енергетики, сільського, лісового, водного господарства та інших виробничих об'єктів;

- рекреаційного та оздоровчого використання;
- озелених територій, що складаються із зелених насаджень загального користування, зелених насаджень обмеженого користування та спеціального призначення;
- транспортних комунікацій (транспортної інфраструктури), що складаються з вулиць, доріг, об'єктів підприємств та мереж міського і зовнішнього транспорту;
- інженерних комунікацій (інженерної інфраструктури).

Виробничі території сільських населених пунктів є їх функціональною частиною, тому при організації сільськогосподарських виробничих територій, перевагу доцільно віддавати розвитку діючих виробничих потужностей, їх розширенню, реконструкції і технічному переобладнанню за умови дотримання організаційно-господарських, санітарно-гігієнічних, зооветеринарних, протипожежних та інших вимог [1].

Вулично-дорожню мережу слід формувати з урахуванням функціонального призначення території, інтенсивності транспортного, пішохідного та велосипедного руху, функціонально-планувальної організації прилеглої території та її забудови, вимог безпеки руху та охорони навколишнього природного середовища.

Якщо розглядати урбаністичні засоби композиції території за важливістю, то в розвиток єдності композиції виступає насамперед підпорядкованість, або складна єдність. Підпорядкованість досягається через узгодження окремих елементів структури населеного пункту з виявленням головного і підпорядкованого. Суттю архітектурної гармонії є пропорційність усіх частин та елементів і їхня співрозмірність архітектурному цілому. Завдяки цьому досягається гармонійна цілісність населеного пункту шляхом:

- функціональної цілісності (рисунк 1).;
- територіальної компактності;
- підпорядкування розпланувального рішення загальній ідеї;
- композиція всього населеного пункту, як кінцевої мети композиційного моделювання.

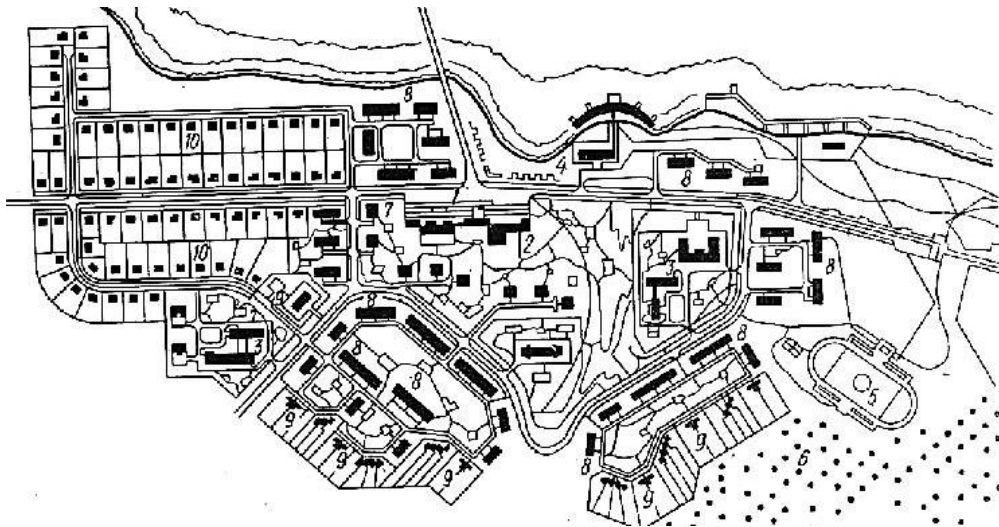

Рисунок 1 – Схема планувальної структури населеного пункту

Планувально-просторові обмеження щодо охорони культурної спадщини, які є результатом розроблення історико-архітектурних опорних планів є обов'язковою інформаційною базою для розроблення документації з просторового планування на місцевому рівні.

Схеми планування територій на місцевому рівні визначають:

- потреби у зміні меж поселень (міст, селищ міського типу, сіл);
- зонування територій для забудови та іншого використання;
- просторову структуру розпланування територій.

Схемами планування територій на місцевому рівні визначаються також опрацювання генеральних планів окремих поселень та їх територіальних об'єднань.

Для визначення розпорядження землями населених пунктів підтримано Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель». Прийняття цього законопроекту сприятиме більш якісному і обґрунтованому плануванню розвитку територій, а також удосконалив державний контроль за використанням та охороною земель [2].

Благоустрій населених пунктів виконує комплекс робіт з інженерного захисту, розчищення, осушення та озеленення території, а також соціально-економічних, організаційно-правових та

екологічних заходів з покращання мікроклімату, санітарного очищення, зниження рівня шуму та інше, що здійснюються на території населеного пункту з метою її раціонального використання, належного утримання та охорони, створення умов щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля.

У кожному населеному пункті існуючі об'єкти житлово-комунального та громадського призначення, транспортної інфраструктури, вулично-дорожньої мережі та елементів благоустрою, що не пристосовані для маломобільних груп населення, треба обладнувати спеціальними і допоміжними засобами [3].

Першочерговими роботами перед освоєнням новітніх територій потрібно виконати інженерне підготування територій цих ділянок, що забезпечить належний подальший розвиток визначеної об'єднаної територіальної громади.

Заходи з будівництва, реконструкції та капітального ремонту об'єктів благоустрою в населених пунктах виконуються за наявності затвердженої у встановленому порядку проектної документації.

Висновки

Територіями концентрації архітектурно-просторової активності є зони запроєктованого розміщення об'єктів капітального будівництва, які повинні грати роль своєрідних точок зростання якості організації житлової, виробничої забудови, рекреаційного середовища і зростання економіки населеного пункту і міста в цілому. Для цих територій характерні (переважають) активне нове будівництво і реконструкція.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Планування і забудова територій ДБН Б.2.2-12:2018 – Мінрегіон України, Київ, 2018
2. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uagra.com.ua/lawmaking/work/proekt-zakonu-pro-vnesennya-zmin-do-deyakyh-zakonodavchuh-aktiv-ukrayiny-shchodo-1>
3. Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій ДБН Б.2.2-5:2011 – Мінрегіон України, Київ, 2012

Олійник Юлія Григорівна – магістр Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця

Ніколюк Лілія Русланівна – ст. гр. БМ-18м, Факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Загребя Василь Петрович - кандидат технічних наук, доцент кафедри містобудування та архітектури, Факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Yulia Oliynyk - Master of Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Lilia Nikoliuk - student of the Faculty for Civil Engineering, Thermal Power Engineering and Gas Supply, Vinnytsia national technical university, Vinnytsia

Vasily Zagreba - PhD, docent of Urban planning and architecture, Faculty for Civil Engineering, Thermal Power Engineering and Gas Supply, Vinnytsia national technical university, Vinnytsia